

18. Адміністративне право : [підручник] / [Ю.П. Битяк (кер. авт. кол.), В.М. Гаращук, В.В. Богучський та ін.] ; за заг. ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гаращука, В.В. Зуй. – Х. : Право, 2010. – 624 с.
19. Коваль Л. Адміністративне право України / Л. Коваль. – К. : Вентурі, 1998. – 208 с.
20. Ківалов С.В. Адміністративне право України : [навчально-методичний посібник] / С.В. Ківалов, Л.П. Біла. – 2-е вид., перероб. і доп. – Одеса : Юридична література, 2002. – 312 с.
21. Додин Е.В. Акты санкционированного вмешательства в сфере торгового мореплавания : [учебное пособие] / Е.В. Додин, В.В. Серафимов. – Одеса : Юридична література, 2001. – 152 с.
22. Юсупов В.А. Правоприменительная деятельность органов управления / В.А. Юсупов. – М., 1979. – С. 111.
23. Про карантин рослин : Закон України від 30.06.1993 р. № 3348-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

УДК 346.543:330.341.1:658.001.2(045)

ПОНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ГАЛУЗІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ УКРАЇНИ

THE CONCEPT OF INVESTMENT AND INNOVATIVE ACTIVITIES IN THE SPHERE OF CIVIL AVIATION OF UKRAINE

Шапенко Л.О.,

*асистент кафедри теорії та історії держави і права
Юридичного інституту Національного авіаційного університету*

Стаття присвячена дослідженню наявних підходів до визначення понять «інвестиції» та «інновації». На основі аналізу цих категорій розглянуто правову природу поняття «інвестиційно-інноваційна діяльність» у галузі цивільної авіації. Обґрунтовано значення впровадження інноваційної моделі розвитку авіаційних підприємств, а також роль інвестиційно-інноваційної діяльності в процесі підвищення конкурентоспроможності авіаційної галузі України.

Ключові слова: інвестиції, інновації, інвестиційно-інноваційна діяльність, галузь цивільної авіації, інноваційна модель розвитку.

Статья посвящена исследованию существующих подходов к определению понятий «инвестиции» и «инновации». На основании анализа данных категорий рассмотрено правовую природу понятия «инвестиционно-инновационная деятельность» в области гражданской авиации. Обосновано значение внедрения инновационной модели развития авиационных предприятий, а также роль инвестиционно-инновационной деятельности в процессе повышения конкурентоспособности авиационной отрасли Украины.

Ключевые слова: инвестиции, инновации, инвестиционно-инновационная деятельность, отрасль гражданской авиации, инновационная модель развития.

The article deals with the investigation of existing approaches to define concepts of «investment» and «innovation». Legal nature of the concept of «investment and innovative activities» in the sphere of civil aviation was studied by the author of the article on the basis of analysis of abovementioned categories. The importance of implementation of innovative model of aviation enterprises development and the role of investment and innovative activities in the process of raising of competitive ability of aviation industry in Ukraine were proven.

Key words: investment, innovation, investment and innovative activities, civil aviation sphere, innovative model of development.

Постановка проблеми. Авіаційна галузь є невід'ємною частиною світової економіки, в яку поступальними темпами намагається інтегруватися й Україна. У сучасних умовах розвиток повітряних перевезень пов'язаний зі змінами світового економічного обміну, які впливають насамперед на посилення конкурентної боротьби між авіатранспортними підприємствами й авіакомпаніями та іншими транспортними інфраструктурами.

Створення конкурентного середовища – одна із ключових умов становлення національної економіки, забезпечення стійкого розвитку виробничих сил і підвищення соціального рівня життя загалом, що є найважливішим завданням нашої держави на шляху здійснення євроінтеграційних процесів сьогодення.

Незважаючи на те що авіаційна галузь має практично всі складові (висококваліфіковані кадри, потужну технічну й технологічну бази, природні ресурси, високий ринковий потенціал тощо), необхідні для підтримання рентабельності діяльності, більшість авіапідприємств продовжують працювати та адаптуватися до умов ринкової економіки в несприятливих умовах, що перешкоджають підвищенню їх конкурентоспроможності на внутрішньому й міжнародному ринках повітряних перевезень.

Така ситуація є відголоском минулих років, коли більшість потужностей усіх галузей економіки, у тому числі й авіаційної, були спрямовані лише на одного споживача – державу, як результат – відсутність конкуренції, що

стримувало науково-технічний прогрес та інвестиційну діяльність у галузі цивільної авіації. Одним із найдієвіших інструментів, що здатен забезпечити сталий розвиток авіаційних підприємств і підвищення їх конкурентоспроможності на етапі розвитку ринкової економіки, є активна інвестиційна діяльність, орієнтована на сучасні інноваційні процеси.

Свідченням цього є аналіз положень Стратегії економічного і соціального розвитку України «Шляхом європейської інтеграції» на 2004–2015 роки [1], Транспортної Стратегії України на період до 2020 року [2], Державної цільової програми розвитку аеропортів на період до 2023 року [3], Концепції розвитку національної інноваційної системи [4], Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні [5], де визначено, що авіаційна галузь є однією із пріоритетних галузей економіки й потребує поліпшення інвестиційного клімату шляхом утвердження інноваційної моделі розвитку, що забезпечить здійснення ефективної інвестиційно-інноваційної діяльності з метою перспективного розвитку авіаційних підприємств і цивільної авіації загалом.

Інвестиційно-інноваційна діяльність є однією з умов ринкових відносин, однак без належного правового аналізу цієї діяльності виникають проблеми забезпечення здійснення інвестиційно-інноваційних процесів, необхідних для економічного розвитку галузі цивільної авіації. На сьогодні, незважаючи на досить часте застосування в на-

укових публікаціях поняття «інвестиційно-інноваційна діяльність», відсутні комплексні дослідження цього поняття та його змісту, не з'ясована правова природа цієї категорії, а також немає відповідного законодавчого закріплення в нормативно-правових актах, що свідчить про недостатньо розроблену теоретичну базу й відповідну наявність проблем у правозастосовній практиці.

Стан дослідження. Розглядаючи питання інвестиційно-інноваційної діяльності, неможливо залишити поза увагою праці таких учених-економістів, як В. Александрова, М. Туган-Барановський, Л. Федулова, Й. Шумпетер, В. Базилевич, О. Баранівський, О. Харченко, К. Бондар, І. Федун, В. Мініч, К. Глухарьов, С. Захарин, О. Кам'янецька, В. Бережна та інші, де досліджено проблеми здійснення інвестування й упровадження інновацій у пріоритетні галузі економіки.

Наявність наукових розробок стосовно правових питань забезпечення інвестиційної та інноваційної діяльності держави і її складових, які висвітлені у працях Р. Шишки, О. Вінника, С. Мороза, Р. Фатхутдінова, Є. Білоусова, І. Білошенко, О. Давидюка, А. Дегтяря, Л. Євсєєвої та інших, свідчить про актуальність обраної теми. Проте залишається не розробленим питання сутності самого поняття «інвестиційно-інноваційна діяльність», що створює неоднозначне розуміння змісту вказаної категорії та проблеми правового регулювання цього виду діяльності.

Метою статті є комплексне дослідження категорій «інвестиції» та «інновації», а на основі аналізу їх сутності визначення поняття «інвестиційно-інноваційна діяльність» як найприйнятнішого сучасного процесу розвитку авіаційної галузі й економіки України загалом.

Виклад основного матеріалу. Термін «інвестиційно-інноваційна діяльність» викликає чимало нарікань з боку науковців, оскільки допускає злиття зовсім принципово різних понять – інвестицій та інновацій, які є самостійними й самодостатніми факторами економічного розвитку авіапідприємств та економіки загалом. Водночас аналіз вітчизняних наукових праць дає змогу зробити висновок, що зазвичай під терміном «інвестиційно-інноваційна діяльність» дослідники розуміють еkleктичне поєднання інвестиційної та інноваційної діяльності, в результаті якої вдається отримати прибуток або досягти соціального ефекту. Справді, у випадках, коли мова йде про інвестування інновацій, правомірним є застосування не терміна «інвестиційно-інноваційна діяльність», а інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності або залучення інвестиційних джерел реалізації інноваційних процесів. Адже створення й ефективне впровадження різноманітних нововведень надає можливість суттєво підвищити обсяги виробництва авіаційної техніки, якість послуг на ринку повітряних перевезень, а також конкурентоспроможність авіаційної галузі.

А це означає, що при визначенні ефективності інвестування з урахуванням інноваційних ресурсів беруться до уваги окремо показники результативності інвестиційної та окремо – інноваційної діяльності певного об'єкта, у розвиток якого були вкладені відповідні матеріальні чи інтелектуальні ресурси [6, с. 62–63]. Ця позиція слугує правильному виборі показників, дає змогу чітко структурувати тенденції інвестиційної й інноваційної діяльності в їхній взаємозалежності та взаємозв'язку.

Хоча, з іншого боку, при з'ясуванні сутності поняття «інвестиційно-інноваційна діяльність» слід виходити з того, що в сучасних економічних системах інших розвинених країн основним чинником виробництва, надання якісних послуг і розширеного відтворення економіки авіапідприємств є інновації. А тому використання словосполучення «інвестиційно-інноваційна» може мати виправдану позицію, оскільки ці два поняття на сучасному етапі розвитку економіки нерозривно пов'язані між собою [7, с. 94–95].

Для ґрунтовного дослідження змісту поняття «інвестиційно-інноваційна діяльність», необхідно проаналізувати наявні підходи до визначення інвестицій та інновацій. Так, у юридичній науці під інвестиціями прийнято розуміти майно й інтелектуальні цінності, що мають грошову оцінку і вкладаються в об'єкти господарської діяльності та інших сфер суспільного життя (науку, культуру, охорону здоров'я тощо) [8, с. 7]; або ж майно та майнові права, а також інтелектуальну власність, які вкладаються інвесторами в передбачених законом формах в об'єкти інвестиційної діяльності з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту; чи майнові або речові права, які передаються одним власником іншому для організації, підтримання або вдосконалення виробництва, переважно для отримання прибутку [9, с. 52].

Згідно з положенням ст. 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність», інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької й інших видів діяльності, у результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект [10]. Цими цінностями можуть бути такі: а) кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери (крім векселів); б) рухоме й нерухоме майно (будинки, споруди, устаткування та інші матеріальні цінності); в) майнові права інтелектуальної власності; г) сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навичок і виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентованих («ноу-хау»); д) права користування землею, водою, ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права; е) інші цінності; ж) інвестиції у відтворення основних фондів і на приріст матеріально-виробничих запасів здійснюються у формі капітальних вкладень [10].

Також інвестиції визначають як сукупність засобів, що реалізуються у формі довгострокових вкладень капіталу в різні галузі економіки [11]; як довготермінові вкладення капіталу в різні галузі народного господарства всередині країни й за її межами з метою привласнення прибутку [12, с. 13]; як витрати на виробництво й накопичення засобів виробництва та збільшення матеріальних запасів [13, с. 388]; як вкладення коштів, інтелектуальної власності, будівель, споруд, котрі не використовуються на поточне споживання для прирощення їх у майбутньому з метою досягнення економічного, соціального й іншого ефектів [7, с. 96].

Узагальнивши ці визначення, необхідно окреслити окремі прогалини, що перешкоджають висвітленню правових категорій, винесених на розгляд:

- по-перше, інвестиції можуть здійснюватися на різні терміни залежно від проекту чи рішень самого інвестора, а тому інвестиції можуть бути як довгострокові, так і короткострокові;

- по-друге, метою інвестування не є лише прибуток, а й досягнення соціального, культурного, екологічного, інноваційного й інших ефектів;

- по-третє, у всіх зазначених визначеннях відсутнє поняття «ризиковість» як важливої ознаки, без якої не існує процесу інвестування та втрачається його природне значення (імовірність настання інвестиційного ризику, який потребує страхового забезпечення).

Тож, на основі проведеного аналізу наявних підходів до розуміння сутності категорії «інвестиції» варто більш повно розкрити це визначення, яке полягає у вкладенні майнових та інтелектуальних цінностей у різні галузі економіки, об'єкти підприємницької й інших видів діяльності з метою отримання прибутку, досягнення економічного, соціального чи іншого ефекту, реалізація яких базується на принципах ринкової економіки та може мати ризиковий характер.

З вище вказаного вже прослідковується нерозривний зв'язок інвестицій з інноваціями. Але, з метою з'ясування

правової сутності категорії «інновації», слід дослідити наявні підходи до визначення цього поняття.

У Законі України «Про інноваційну діяльність» інновації подані як новостворені (застосовані) й (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва й (або) соціальної сфери [14].

К. Глухарьов визначає інновації як сферу, інвестування якої забезпечує створення високотехнологічної структури економіки, розроблення й впровадження новітніх технологій, виробництво та експорт конкурентоспроможної продукції з високою доданою вартістю [7, с. 94–95].

В інших наукових працях сутність і зміст поняття «інновація» визначені як впровадження в діяльність підприємства вдосконалених або принципово нових технологій виробництва товарів чи послуг, методів організації діяльності персоналу компанії та вплив на його мотивацію, проведення моніторингу ринкової ситуації, а також підвищення своєї громадської значущості шляхом приділення уваги соціально-екологічним проблемам суспільства, метою чого є збільшення свого прибутку, попиту на продукцію й досягнення позитивного соціального ефекту, результатом – виведення на ринок нової продукції, що комерційно реалізується [15, с. 3]; як комплекс заходів для впровадження в економіку нової техніки, технологій тощо [16, с. 320]; як головне джерело прибутку: «прибуток, по суті, є результатом виконання нових комбінацій», «без розвитку немає прибутку, без прибутку немає розвитку», тобто інновації – це зміни з метою впровадження та використання нових видів споживчих товарів, нових виробничих і транспортних засобів, ринків і форм організації в промисловості [17].

Розглянути всі сучасні підходи до з'ясування сутності поняття «інновації» не можливо в межах однієї статті, тому, узагальнюючи результати дослідження, варто наголосити, що єдиного визначення цієї категорії немає, навпаки існують суттєві розбіжності. Тому для кращого розуміння змісту досліджуваного поняття, доцільним є внесення типових вимог до визначення поняття «інновація», визначених Р. Куроп'ятником [18, с. 100]: науково-технічна новизна, науковість, виробнича придатність, комерційна реалізація та ефективність.

Враховуючи різні підходи до розробок поняття «інновації», варто погодитися з думкою В. Сподіної, яка визначила інновації як кінцевий продукт у результаті процесів створення, використання й впровадження наукових досліджень і розробок, спрямованих на вдосконалення технічних, економічних, організаційних, соціальних та правових відносин у різних сферах діяльності суспільства [19].

Висновки. Активізація інвестиційного процесу є одним із найдієвіших механізмів, що забезпечує розвиток авіаційної галузі, а з іншого боку – інвестиції є рушійною силою науково-технічного прогресу, унаслідок якого відбуваються позитивні зрушення в діяльності авіапідприємств, що підвищує їхню конкурентоспроможність і якість надання авіаційних послуг.

Під час дослідження доведено, що інновації та інвестиції – це єдина взаємопов'язана система, і саме інновації забезпечують високий якісний рівень інвестицій. Інвестиції та інновації є складовими й інвестиційної, й інноваційної діяльності, а також забезпечують механізм здійснення інвестиційно-інноваційної діяльності в різних галузях економіки, у тому числі й у галузі цивільної авіації.

Отже, можна стверджувати, що всі інвестиції на стадії постіндустріального розвитку повинні бути інноваційно-орієнтованими. Саме це дасть змогу впровадити теоретичну концепцію інноваційної функції інвестицій, яка передбачає інноваційне оновлення основних фондів і технологічних процесів підприємств авіаційної галузі шляхом вкладення капітальних інвестицій у нове або вдосконалене оснащення, у сучасні виробничі комплекси авіапідприємств, а також у придбання прогресивних технологій з метою підвищення якості надання авіаційних послуг, зокрема наземного обслуговування.

Результатом наукового пошуку стало визначення поняття інвестиційно-інноваційної діяльності в галузі цивільної авіації України, під яким слід розуміти процес залучення майнових та інтелектуальних цінностей у галузь цивільної авіації, спрямованих на забезпечення використання й впровадження наукових досліджень і розробок з метою отримання прибутку, досягнення економічного, соціального та іншого ефекту, реалізація якого базується на принципах ринкової економіки й може мати ризиковий характер.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про Стратегію економічного та соціального розвитку України «Шляхом європейської інтеграції» на 2004–2015 роки : Указ Президента України 28.04.2004 р. № 493/2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/493/2004>.
2. Про схвалення Транспортної стратегії України на період до 2020 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2010 р. № 2174-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2174-2010-%D1%80>.
3. Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку аеропортів на період до 2023 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 р. № 944 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/944-2013-%D0%BF>.
4. Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. № 680-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/680-2009-%D1%80>.
5. Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні : Постанова Кабінету Міністрів України від 02 лютого 2011 р. № 389 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/389-2011-%D0%BF>.
6. Захарин С.В. Інвестиції в інновації: теорія, парадигма, методологія дослідження / С.В. Захарин // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 4 (106). – С. 61–64.
7. Глухарев К.А. Инновации и инвестиции : сущность, взаимодействие и роль в воспроизводственном процессе / К.А. Глухарев [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/innovatsii-i-investitsii-suschnost-vzaimodeystvie-i-rol-v-vosproizvodstvennom-protseesse>.
8. Вінник О.М. Інвестиційне право : [посібник] / О.М. Вінник. – К. : Юрид. думка, 2005. – 568 с.
9. Шишка Р.Б. Инвестиционное право Украины : [учебное пособие] / Р.Б. Шишка. – Х., 2000. – 176 с.
10. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
11. Коноплицкий В. Это – бизнес : [толковый словарь экономических терминов] // В. Коноплицкий, А. Филина. – К. : Альтерпрес, 1996. – 448 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bibliotekar.ru/biznes-15-2/133.htm>.
12. Економічна енциклопедія : у 3 т. / ред. кол. : С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К. : Видавничий центр «Академія», 2000. – Т. 1. – 2000. – 864 с.
13. Макконнелл К.Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика : [учебник] / К.Р. Макконнелл, С.Л. Брю ; пер. с англ. – 14-е изд. – М. : Инфра-М, 2003. – 970 с.
14. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04 липня 2002 р. № 40-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

15. Кам'янецька О.В. Механізм взаємодії суб'єктів інноваційної діяльності авіаційного транспорту : автореф. дис. ... канд. екон. наук / О.В. Кам'янецька. – К., 2007. – 20 с.
16. Сучасний тлумачний словник української мови : 5000 слів / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В.В. Дубчинського. – Х. : Школа, 2006. – 832 с.
17. Шумпетер Й.А. Теория экономического развития / Й.А. Шумпетер [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://socioline.ru/book/j-shumpeter-teoriya-ekonomicheskogo-razvitiya>.
18. Куропятник Р.С. Основные подходы к определению понятия «инновация» / Р.С. Куропятник // Вісник Сев. НТУ : збірник наукових праць. Серія «Економіка і фінанси». – № 116. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbu.gov.ua/portal/natural/Vsntu/econom/2011_116/2011_116/116_17.pdf.
19. Сподіна В.О. Інновації та інвестиції : сутність та взаємозв'язок / В.О. Сподіна // Ефективна економіка. – 2013. – № 12. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2640>.

УДК 34.347.73

СУТНІСТЬ, ЗНАЧЕННЯ Й МІСЦЕ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ГРОШОВОГО ОБІГУ

THE ESSENCE, VALUE AND PLACE OF STATE FINANCIAL CONTROL IN FINANCIAL CHECKING OF MONEY CIRCULATION SYSTEM

Ямненко Т.М.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного права і процесу
Національного авіаційного університету

Статтю присвячено питанням сутності, значення й місця державного фінансового контролю з огляду на його застосування в системі фінансового контролю грошового обігу. З'ясовано поняття державного фінансового контролю грошового обігу на основі його мети та завдань, а також визначено його місце в системі фінансового контролю грошового обігу як ключового виду контролю, який ділиться на загальнодержавний і відомчий.

Ключові слова: фінансовий контроль, державний фінансовий контроль, фінансовий контроль грошового обігу.

Статья посвящена вопросам сущности, значения и места государственного финансового контроля с учетом его применения в системе финансового контроля денежного обращения. Приведено определение понятия государственного финансового контроля денежного обращения на основе его цели и заданий, а также определено его место в системе финансового контроля денежного обращения как ключевого вида контроля, который подразделяется на общегосударственный и ведомственный.

Ключевые слова: финансовый контроль, государственный финансовый контроль, финансовый контроль денежного обращения.

The article is devoted the questions of essence, value and place of state financial control, taking into account his application in the financial checking of money circulation system. The concept of state financial control of money circulation is found out on the basis of his purpose and tasks and also certainly his place in the financial checking of money circulation system as a key type of control, which is divided into national and department.

Key words: financial control, state financial control, financial control of money circulation.

Постановка проблеми. Сучасні суспільні відносини, зокрема, в аспекті їх фінансово-правового регулювання, нестримно розвиваються, що викликає потребу в пристосуванні до їх змін. Протягом останнього часу особливою актуальністю набуло питання правового регулювання емісійної діяльності, у тому числі й її такої складової, як грошовий обіг, який перебуває під безпосереднім впливом і регулюванням держави, що виявляється насамперед у його державному фінансовому контролі. Враховуючи це, виникає потреба у визначенні сутності, значення й місця державного фінансового контролю з огляду на його застосування у сфері грошового обігу.

Стан дослідження. Питання фінансового контролю загалом, а також таких його складових, як бюджетний і податковий контроль, були предметом досліджень низки науковців, серед яких можна назвати Л.М. Касьяненко, Г.Л. Губіну, М.І. Саснюк, А.А. Коваленко, В.М. Дереконь, О.В. Мандриченко, В.Ю. Стрельцова, І.В. Ващенко, С.П. Познякова, О.О. Яковенко, Я.О. Берназюк, О.А. Кузьменко, О.М. Хольченкова, Ю.І. Пивовар, Ю.В. Гаруст, А.М. Апарова, О.П. Пащенко, Л.А. Савченко, І.Б. Пробко, Н.В. Теремцова, О.О. Дмитрик, І.В. Панова, О.П. Гетманець та ін.

Водночас питання грошового обігу комплексно досліджували Є.О. Алісов, О.А. Лукашев, В.І. Стреляний та опосередковано торкалися питань фінансового контр-

олу щодо грошового обігу у своїх працях О.В. Амеліна, Г.П. Стадник, Ю.О. Блащук, Г.М. Остапович, О.П. Лебедев, А.М. Іскоростенський. Однак жодного комплексного дослідження питань фінансового контролю грошового обігу на теренах України, на жаль, не здійснювалося. Зокрема, предметом наукових досліджень не були питання сутності, значення й місця державного фінансового контролю грошового обігу в системі фінансового контролю.

Серед зарубіжних дослідників, які присвятили свої праці питанням грошового обігу та окремим його аспектам, можна виділити праці О.М. Ашмаріної, Л.Л. Арзуманової, М.М. Артемова, Ю.О. Крохіної, О.О. Ситника, С.В. Запольського, О.М. Козиріна тощо. У свою чергу, питання фінансового контролю грошового обігу були предметом комплексного дослідження Є.Є. Фролової, а також окремим складовим цього питання присвячені праці М.С. Першина, О.С. Кулікова, К.Л. Рачинського тощо, у працях яких можна знайти вказівки на розуміння й місце державного фінансового контролю сфери грошового обігу, особливо це стосується праць Є.Є. Фролової. Водночас у вітчизняній науці це питання залишається недослідженим.

Мета статті полягає в з'ясуванні сутності, значення й місця державного фінансового контролю в системі фінансового контролю грошового обігу.